

Annotatie BO Luchtvaart tussen Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en alle provincies, d.d. 17 juni 2020, 14:45 -15.45 uur, digitaal, via Webex.

Onderwerp: ontwerp Luchtvaartnota en stand van zaken Luchtruimherziening

Aanwezig:

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat:

Minister van Nieuwenhuizen

(voorzitter)

Jaco Stremler

Directeur Luchtvaart

Omgevingsmanager Luchtruimherziening (verslag)

Inleiding

Aanleiding voor dit overleg is de toezegging van de minister tijdens het vorige overleg op 18 november 2019 om na het uitkomen van de Luchtvaartnota opnieuw bijeen te komen. Ze wil graag horen hoe de Luchtvaartnota is ontvangen, welke punten de provincies nog mee willen geven en de te nemen vervolgstappen bespreken.

Agendapunt 2 Luchtvaartnota (inbreng)

Stand van zaken en vervolgproces luchtvaartnota (ter kennisname)

Door [redacted] aan de hand van 3 sheets (zie bijlage PowerPoint) : tijdelijk, nieuwe koers, uitvoeringsagenda en vervolg samenwerking.

Gelegenheid vragen te stellen en aandachtspunten meegeven (inbreng)

Over de volgende drie punten kan Drenthe vragen inbrengen:

1. Eén luchthavensysteem, regie door het Rijk

Optimaal benutten van luchthavencapaciteit (GR+DR + LI)

Het Rijk geeft aan voorstander te zijn van het door regionale luchthavens gevraagde één luchthaven systeem (pagina 76). De beschikbare luchthavencapaciteit wordt dan optimaal benut en onnodige inefficiënties en overcapaciteit wordt voorkomen. Om sturing te geven aan een geïntegreerd systeem, zoals ook bepleit door Nederlandse Vereniging van Luchthavens, is centrale regie en samenwerking vanuit één holding noodzakelijk, zodat de huidige onderling tegengestelde belangen tussen de luchthavens worden weggenomen.

Het Rijk geeft aan hier vanuit een regierol tweemaal per jaar invulling aan te willen geven. Dat lijkt in onze optiek onvoldoende. Een sturende en bindende regie door het Rijk op korte termijn is noodzakelijk om de gewenste systeembenadering te bereiken en te waarborgen. In die systeembenadering vindt een verdeling plaats van vluchten over de regionale luchthavens van nationale betekenis vanuit één holding en zodanig dat de capaciteit van alle regionale luchthavens van nationale betekenis optimaal wordt benut.

De vraag zou kunnen zijn waarom de minister onderscheid maakt tussen de regionale luchthavens van nationale betekenis.

2. Ontbreken samenhang met uitbreiding luchtruim militair oefengebied

Samenhang met militaire vliegverkeer ontbreekt (GR+DR+FRL)

Voor het militaire vliegverkeer wordt verwezen naar het programma Luchtruimherziening. De Luchtvaartnota vormt het kader voor de Luchtruimherziening, maar een kaderstelling voor het militaire luchtverkeer ontbreekt. De in de Luchtruimherziening aangekondigde uitbreiding van het militair oefenluchtruim boven Noord-Nederland kan van grote impact zijn op onze leefomgeving.

Het ontbreken van integraal beleid maakt het inschatten van de voor de burgerluchtvaart beschreven beleidskeuzes vrijwel onmogelijk. De impact op de leefomgeving kan niet worden gescheiden in burgerluchtvaart enerzijds en militaire luchtvaart anderzijds.

Het is niet duidelijk hoe geluidshinder en de uitstoot van schadelijke stoffen door militair vliegverkeer wordt meegewogen in de "verdienruimte" voor de burgerluchtvaart of op welke manier de toegenomen stikstofdepositie met de komst van het nieuwe militaire oefengebied invloed heeft op de economische en ruimtelijke ontwikkelingen op de grond.

De vraag zou kunnen zijn op welke manier de minister integraliteit van de burger- en militaire luchtvaart gaat waarborgen.

3. Regie door het Rijk bij regionale verkenning voor nieuw Luchthavenbesluit

Uitgestelde besluitvorming (GR+DR)

De Luchtvaartnota geeft aan dat regionale luchthavens een verkenning moeten doen in voorbereiding op een nieuw Luchthavenbesluit. Dit geldt ook voor Groningen Airport Eelde. Op basis van deze verkenning beslist het Rijk over de verdere ontwikkeling van de regionale luchthavens (Groeiverdienmodel blz. 46 en 48). Welke overwegingen hierbij een rol spelen en welke rol het Rijk bij deze regionale verkenning heeft, is niet nader uitgewerkt. Ook wordt niet duidelijk welke uitgangssituatie als referentie wordt gehanteerd.

Vanuit de één systeem gedachte verwachten wij regie door het Rijk voor de regionale verkenningen van alle regionale luchthavens van nationale betekenis.

De vraag zou kunnen zijn of de minister kan verduidelijken welke overwegingen doorslaggevend zijn voor verdere ontwikkeling van een regionale luchthaven van nationale betekenis.

Gezamenlijke vooruitblik onderlinge samenwerking uitwerken ambities (inbreng)

De vraag is hoe de samenwerking vorm te geven tussen Rijk en provincies bij het nader uitwerken van de ambities uit de luchtvaartnota.

1. Wij verwachten een nadrukkelijke regierol door het Rijk bij het tot stand brengen van een één Luchthavensysteem.
2. Wij verwachten een nadrukkelijke regierol bij de regionale verkenningen, vooruitlopend op een nieuw Luchthavenbesluit.
3. Wij verwachten nationale kaders en een uitgangspositie die voor alle regionale luchthavens van nationale betekenis gelijk is.
4. Tussentijdse ambtelijke overleggen over inhoud en voortgang van de uitvoeringsagenda stellen wij zeer op prijs.
5. Wij zien graag een centrale plek voor een concept uitvoeringsagenda in een volgend bestuurlijk overleg.

Agendapunt 3 Stand van zaken Luchtruimherziening (ter kennisname)

Door [REDACTED], 1 sheet met tijdlijn (zie bijlage PowerPoint), ter kennisname.

Wij hebben een zienswijze ingediend tegen de Notitie Reikwijdte en Detail en hebben kennis genomen van de Nota van Antwoord. In totaal zijn er 180 zienswijzen ontvangen. Naar aanleiding van de NvA zijn de gesprekken over het schrappen van de militaire laagvliegroute 10A gevoerd en heeft de staatssecretaris inmiddels toegezegd deze laagvliegroute definitief te schrappen.

Afgesproken is dat de gedeputeerden van de drie noordelijke provincies in september gezamenlijk worden bijgepraat over de stand van zaken Luchtruimherziening. Het was agendatechnisch niet mogelijk om dit nog voor het zomerreces te regelen. Ambtelijk worden we bijgepraat op 29 juni a.s.

agenda

Bestuurskern

DG Luchtvaart en Maritieme
Zaken
Programmabureau
Den Haag

Contactpersoon

Omgevingsmanager
Luchtvaartnota

M +31(0)6-
@minienm.nl

Datum

17 juni 2020

Betreft	BO provincies Luchtvaart
Vergaderdatum	17 juni 2020
Vergadertijd	14.45-15.45
Vergaderplaats	Digitaal, via Webex

Deelnemers ministerie IenW:

Minister van Nieuwenhuizen

(voorzitter)

Jaco Stremler

Directeur Luchtvaart
(verslag)

Deelnemers ministerie Defensie

Staatssecretaris Visser

Commodore Dick C. Van Ingen

Directeur integraal beleid

Beleidsmedewerker Luchtvaart

Deelnemers provincies:

Jeroen Olthof	Noord-Holland	ja
Willy de Zoete	Zuid-Holland	ja
Dick van der Velde	Zeeland	ja
Jan de Reus	Flevoland	ja
Christophe van der Maat	Noord-Brabant	Misschien
Joost van den Akker	Limburg	ja
Cees Bijl	Drenthe	Misschien
(Ambt.)	Drenthe	Ja
Douwe Hoogland	Friesland	ja
Ijzebrand Rijzebol	Groningen	ja
Rob van Muilekom	Utrecht	Misschien
(Ambt.)	Utrecht	Ja
Christianne van der Wal	Gelderland	ja
Tijs de Bree	Overijssel	ja

Agendapunten

1. Opening en mededelingen

Vaststellen verslag BO 18 november 2019

- *Bijlage 1.1. Conceptverslag Bestuurlijk overleg 18 november 2020*
- *Bijlage 1.2. PP presentatie (deze is ter informatie meegestuurd met de agenda).*

2. Stilstaan bij de ontwerp-Luchtvaartnota en voortuitblik op de samenwerking tussen het Rijk en de provincies bij de uitwerking

- Korte toelichting huidige stand van zaken en vervolg proces Luchtvaartnota.
- Ronde langs de gedeputeerden met de gelegenheid vragen te stellen of aandachtspunten aan te geven m.b.t. de ontwerp-Luchtvaartnota.
- Gezamenlijke vooruitblik hoe de samenwerking tussen het Rijk en de provincies de komende periode verder vorm kan krijgen m.b.t. het uitwerken van de ambities uit de Luchtvaartnota.

3. Stavaza Luchtruimherziening

 licht de stand van zaken van de Luchtruimherziening kort toe.

4. Rondvraag en afsluiting

Bestuurskern
DG Luchtvaart en Maritieme
Zaken
Programmabureau
Den Haag

Contactpersoon
[redacted]
Senior Beleidsmedewerker

[redacted]@minienw.
nl

Datum
24 juni 2020

verslag

Betreft	BO provincies Luchtvaart
Vergaderdatum	17 juni 2020
Vergadertijd	14.45-15.45
Vergaderplaats	Via Webex

Deelnemers ministerie IenW:

Minister van Nieuwenhuizen (voorzitter), Jan Hendrik Dronkers (DG Luchtvaart en Maritieme Zaken), Jaco Stremler (directeur Luchtvaart), [redacted], [redacted] (Luchtruimherziening, verslag)

Deelnemers ministerie Defensie:

Staatssecretaris Visser, Willemien Vlas

Deelnemers provincies:

Jeroen Olthof (Noord-Holland), Willy de Zoete (Zuid-Holland), Dick van der Velde (Zeeland), Joost van den Akker (Limburg), Cees Bijl (Drenthe), Douwe Hoogland (Friesland), IJzebrand Rijzebol (Groningen), Tijs de Bree (Overijssel), Christianne van der Wal (Gelderland), Jan de Reus (Flevoland), [redacted] (Utrecht)

Afgemeld:

Christophe van der Maat (Noord-Brabant)
Rob van Muilekom (Utrecht), wel ambtelijk aanwezig

Agendapunten

1. Opening en mededelingen

Bijlage 1.1 Conceptverslag BO Luchtvaart met provincies 18 november 2019

De minister opent de vergadering en verwijst naar het luchtvaartdebat in de Tweede Kamer op donderdag 18 juni. Doel van dit Bestuurlijk Overleg is om de aandachtspunten van de provincies ten aanzien van de ontwerp-Luchtvaartnota op te halen. Het staat provincies uiteraard vrij om daarnaast ook een formele zienswijze in te dienen op de ontwerp-Luchtvaartnota.

De Nota zoals deze er nu ligt is een strategische en agenderende visienota. Het is de bedoeling om de Nota aan het einde van dit jaar vast te stellen en daarna aan

de slag te gaan met de uitvoering. Daarbij zal op diverse punten de samenwerking worden gezocht met de andere overheden.

Met instemming van de aanwezigen wordt het verslag van het Bestuurlijk Overleg van 18 november 2019 zonder wijzigingen vastgesteld.

Bestuurskern
DG Luchtvaart en Maritieme
Zaken
Programmabureau

Datum
24 juni 2020

2. Stilstaan bij de ontwerp-Luchtvaartnota en voortuitblik op de samenwerking tussen het Rijk en de provincies bij de uitwerking

Bijlage 1.2 PP-presentatie BO

Mevrouw Van der Wal (provincie Gelderland) licht de inhoud toe van de gezamenlijke reactie die de provincies momenteel aan het voorbereiden zijn. Mevrouw van der Wal geeft aan dat deze reactie niet het karakter zal hebben van een hele formele zienswijze, maar meer van een gedeeld inzicht vanuit de provincies. De volgende drie punten worden benoemd:

1. *Doelstelling vermindering van effecten luchtvaart op woon- en leefomgeving.* De provincies pleiten al langer voor het verminderen van de effecten van luchtvaart op de woon- en leefomgeving. De ontwerp-Luchtvaartnota stelt een 'gezonde en aantrekkelijke leefomgeving' als één van de vier publieke belangen centraal. Tegelijkertijd wordt dat belang weinig concreet ingevuld en gekwantificeerd. De provincies bieden aan om bij te dragen aan het ontwikkelen van een betere beoordeling en weging van de effecten op de woon- en leefomgeving. Om te beginnen bij de herziening van het luchtruim. Het belang van monitoring is daarbij een logische vervolgstap.
2. *Uitvoering van RBML (regelgeving burgerluchthavens en militaire luchthavens).* De provincies pleiten voor een grondige evaluatie van deze regelgeving en zien dat graag terug in de definitieve Luchtvaartnota.
3. *Capaciteit van de Nederlandse luchthavens.* De provincies pleiten ervoor om deze capaciteit optimaal te benutten, daar actief op te sturen en toe te werken naar één luchthavensysteem.

De minister reageert kort op de punten van mevrouw Van der Wal. Minister is blij met het aanbod van de provincies om samen te kijken naar de invulling van de doelstelling vermindering van effecten van de luchtvaart. Aan Schiphol Group is gevraagd om een hinderreductieplan op te stellen. Ook bij de regionale luchthavens lopen verschillende trajecten om hinderbeperking te realiseren. Goed om dat in de toekomst in de verschillende gebieden samen met de provincies verder in te vullen.

Het is begrijpelijk dat men wil weten wat de regionale impact is van de Luchtvaartnota, en in de toekomst ook van de Luchtruimherziening. Dat is echter geen onderdeel van de definitieve Luchtvaartnota, maar zal een plek krijgen in de luchthavenbesluiten.

Minister wil graag met partijen in gesprek als men aanloopt tegen knelpunten of specifieke vraagstukken bij de uitvoering van de RBML.

Er volgt een ronde langs alle gedeputeerden om individueel te reageren op de ontwerp-Luchtvaartnota.

Provincie Gelderland

De provincie is specifiek benieuwd naar de consequenties van het luchtruimgebruik boven Gelderland. Wat betekent vermindering van militair luchtruimgebruik en krijgt de provincie er ander/meer verkeer voor terug? Wat betekent de herziening voor de aan- en uitvliegroutes Lelystad Airport?

Provincie Flevoland

De heer De Reus geeft aan dat de provincie het belangrijk vindt dat de besluitvorming uit 2008 met betrekking tot Lelystad Airport (gebruik van de luchthaven als overloophaven) in de ontwerp-Luchtvaartnota wordt herbevestigd. Het is meer dan ooit van belang om de hub-functie van Schiphol te ondersteunen en daar kan de provincie met luchthaven Lelystad een rol in spelen. Daarnaast geeft de heer De Reus aan dat er in de ontwerp-Luchtvaartnota erg wordt aangestuurd op innovatie en duurzaamheid. Dat provincie juicht deze lijn van harte toe en wijst erop dat zij met Lelystad Airport de meest duurzame luchthaven van Nederland/Europa aan het ontwikkelen is. De provincie gaat een zienswijze indienen, maar deze zal positief zijn met enkele kanttekeningen.

Provincie Zeeland

De heer Van der Velde sluit zich aan bij de toelichting van mevrouw Van der Wal en gaat graag in op het aanbod van de minister om de samenwerking met de provincies op te zoeken. De provincie is momenteel intern en bij organisaties in de regio aan het inventariseren of de inhoud van de ontwerp-Luchtvaartnota aanleiding geeft tot het indienen van een zienswijze. De provincie geeft daarbij aan er positief in te zitten.

Provincie Drenthe

De heer Bijl sluit zich aan bij de woorden van mevrouw Van der Wal. Wel vraagt de provincie specifiek aandacht voor de positie van Groningen Airport Eelde. Het wordt positief gewaardeerd dat in de ontwerp-Luchtvaartnota wordt gesproken over een systeem van nationale luchthavens. Wel vindt de provincie dat dat verder doorgetrokken moet worden, zodat ook de onderdelen van het systeem exploitabel kunnen zijn. Op dit moment is dat niet het geval. Als je wilt dat in de toekomst het noorden en oosten onderdeel zijn van het nationale systeem, dan is dat noodzakelijk. Dit punt zal de provincie ook adresseren in hun zienswijze. De provincie kijkt met belangstelling naar de luchtruimherziening en dan met name naar het militaire verkeer. Ook daarbij staat voor de provincie de leefbaarheid en de ontwikkeling van Groningen Airport Eelde voorop.

Provincie Friesland

De heer Hoogland sluit zich aan bij woorden van mevrouw Van der Wal. De provincie wil specifiek aandacht vragen voor de militaire invulling van het luchtruim. Daar is weinig over terug te vinden in de ontwerp-Luchtvaartnota. De provincie vraagt daarnaast aandacht voor de medische vluchten (die o.a. de eilanden bedienen). De provincie wil die vluchten niet te veel belasten met allerlei regelgeving, want het gaat letterlijk om leven en dood. Hopelijk kan hier vanuit een andere invalshoek naar gekeken worden. Voor wat betreft innovatie: als je luchtvaart wilt verminderen, dan moet je gebruik van de trein meer stimuleren. In dat kader brengt de provincie de Lelylijn graag onder de aandacht.

Bestuurskern
DG Luchtvaart en Maritieme
Zaken
Programmabureau

Datum
24 juni 2020

De minister geeft aan dat haar collega Van Veldhoven aan het einde van dit jaar met een actieagenda spoor/rail komt. Waar het ministerie mogelijkheden ziet voor het kansrijk verplaatsen van korte-afstand vluchten door de trein, dan zal zij dat niet nalaten. Ten aanzien van het systeem van luchthavens: daarvan is in de ontwerp-Luchtvaartnota aangegeven dat er wordt gezocht naar meer samenhang en samenwerking en meer complementariteit tussen de luchthavens.

Bestuurskern
DG Luchtvaart en Maritieme
Zaken
Programmabureau

Datum
24 juni 2020

Provincie Groningen

De heer Rijzebol geeft aan zich aan te sluiten bij hetgeen de heer Bijl aankaarte ten aanzien van een luchthavensysteem en ondersteuning van alle onderdelen van dat systeem. Met de ontwerp-Luchtvaartnota geeft het Rijk aan voorstander te zijn van één luchthavensysteem. Waarom wordt er dan onderscheid gemaakt tussen de regionale luchthavens van nationale betekenis. De heer Rijzebol doelt daarbij op Maastricht Aachen Airport en Groningen Airport Eelde.

De minister geeft aan dat dit aansluit op de fundamentele keuzes die in het verleden zijn gemaakt en zijn vastgelegd in de vorige Luchtvaartnota. Ze roept de regionale luchthavens op om een stap naar elkaar toe te zetten en tot meer samenwerking en complementariteit te komen dan nu het geval is. Zodat de luchthavens elkaar minder beconcurreren, maar elkaar helpen om te versterken.

Provincie Noord-Holland

De heer Olthof geeft aan de provincie ook vanuit de BRS een zienswijze zal indienen. De provincie is wel iets kritischer, omdat de impact van de Luchtvaartnota heel groot is in de regio. De provincie ziet in de ontwerp-Luchtvaartnota wel de punten terugkomen die zij belangrijk vindt, zoals het terugdringen van hinder en het mogelijk maken van andere ontwikkelingen in de omgeving. Wat de provincie mist zijn de concrete handvatten: wat betekent het nu eigenlijk? Dit moet blijkbaar nog uitgewerkt worden, terwijl aan de andere kant wel de groei al gedefinieerd is: hoe verhoudt zich dat tot elkaar? De provincie maakt zich daar zorgen over, ook omdat de ontwikkeling van Schiphol een enorme impact heeft op de Ruimtelijke Ordening in de provincie (o.a. op gebied van geluid). De provincie mist de integraliteit in de Luchtvaartnota op de Ruimtelijke Ontwikkeling en de omgevingsvisie die er ligt. De provincie mist ook de participatie. De ontwerp-Luchtvaartnota is gepubliceerd, maar de provincie wil aan de voorkant ook graag partner zijn om goed het verhaal te kunnen vertellen in de eigen regio.

Voor wat betreft de participatie, geeft de minister aan dat geprobeerd is om zoveel mogelijk mensen vooraf mee te laten denken met de ontwerp-Luchtvaartnota. Ook is er nu de mogelijkheid voor eenieder om zienswijzen in te dienen. Daarnaast kijkt Pieter van Geel naar hoe participatie rondom Schiphol goed vormgegeven kan worden. De minister roept de provincies op om mee te denken en suggesties aan te dragen ten behoeve van de participatie.

Voor wat betreft de integraliteit, geeft de minister aan dat vanuit het ministerie alles wordt gedaan om hier in gezamenlijk overleg naar te kijken. In dat kader neemt de minister ook deel aan de Bestuurlijke Overleggen Leefomgeving. Er is nog geen groei gedefinieerd, alleen de principes zijn vastgelegd in de ontwerp-Luchtvaartnota: groei is mogelijk als daar hinderbeperking aan vooraf gaat. De precieze uitwerking daarvan volgt nog. Ook daar kunnen de provincies in meedenken. Voor wat betreft geluid, geeft de minister aan dat zij hierover in

goed overleg is met haar collega Van Veldhoven. Dit aandachtspunt staat zeker op het netvlies van beide bewindspersonen.

Bestuurskern
DG Luchtvaart en Maritieme
Zaken
Programmabureau

Provincie Limburg

De heer Van den Akker geeft aan dat goed is om in de ontwerp-Luchtvaartnota te lezen dat wordt gezocht naar meer samenhang tussen de regionale luchthavens. Voordat de provincie een zienswijze indient, wil de heer Van den Akker eerst toetsen wat het beeld is bij een aantal onderwerpen uit de ontwerp-Luchtvaartnota. Hij doelt daarop bij 'één luchthavensysteem', 'één holding' en 'één gelijk speelveld'. In het vorige Bestuurlijk Overleg is hierover gesproken en is aangegeven dat het belangrijk is dat de holding Schiphol Group een positie in dat systeem krijgt. Dat staat nu ook in de Nota. Tegelijkertijd staat in de Nota dat het Rijk het niet wenselijk of niet nodig vindt om de regionale luchthavens in de holding Schiphol Group onder te brengen. Dat vindt de heer Van den Akker niet logisch. Als je wilt gaan sturen op vracht of passagiersstromen zonder dat de luchthavens in één holding zitten, dan is dat in strijd met de Europese Mededingingswet en kun je ook niet optimaal afstemmen. De oproep van de provincie is om dit nog eens serieus te onderzoeken.

Datum
24 juni 2020

Een gelijk speelveld gaat over de levensvatbaarheid. Er staat een passage in de Nota dat het Rijk regionale luchthavens als zelfstandige ondernemingen ziet en geen financiële bijdrage levert. Dat zou tekort doen aan de regionale luchthavens die nu zelfstandig opereren. Het is juist de taak van de centrale overheid om een gelijk speelveld voor alle luchthavens te creëren.

De minister wil graag met de provincies doorpraten over de punten die door de heer Van den Akker zijn ingebracht en met name de systeemgedachte met betrekking tot de luchthavens in Nederland. Het is de vraag of de holdingstructuur daar überhaupt een rol in speelt. Belangrijk is om tot een systeem te komen waarbij de luchthavens elkaar niet beconcurreren, maar de samenwerking intensiveren en optimaal gebruik maken van elkaars kansen en specialismen. De luchthavens hebben zelf ook aangegeven meer te willen samenwerken.

Ten aanzien van de mogelijkheid om tot een luchthavensysteem in Nederland te komen waarbinnen verkeer verdeeld kan worden merkt de minister op dat zij op dit punt de beperking heeft ervaren met Brusselse regelgeving. Daaruit volgt dat een verkeersverdelingsregeling alleen kan in eenzelfde verzorgingsgebied en niet over agglomeraties heen, dus dat het daarmee geen begaanbare weg is voor een luchthavensysteem waar de provincie Limburg mogelijk aan denkt. Het onderbrengen van de luchthavens in een holding brengt hier geen verandering in.

Verder merkt de minister op dat er een beleidskader netwerkqualiteit wordt ontwikkeld voor de beoordeling van de internationale verbondenheid van Nederland welke zij ook graag wil bespreken met de provincies. Met dit beleidskader kan (periodiek) een uitspraak worden gedaan over de kwalitatieve ontwikkeling van het netwerk op de Nederlandse luchthavens en daaruit afgeleid of de schaarse (luchthaven)capaciteit optimaal wordt gebruikt voor Nederland.

Provincie Overijssel

De heer De Bree is in overleg met de gemeentes in de provincie tot drie aandachtspunten gekomen.

1. *Navolgbaarheid proces*: het gaat om uitgangspunten en aannames die niet expliciet zijn gemaakt in de ontwerp-Luchtvaartnota. Mensen voelen zich hierdoor overvallen en daarmee wordt procesweerstand gecreëerd.

2. *Effecten op omgeving*: de provincie zal de kansen voor de regio benadrukken en dan met name voor Twente op innovatie gebied.

3. *Participatie/betrokkenheid*: er is waardering voor het zorgvuldig opzetten van het participatieproces. Maar in de praktijk komt het vooral neer op zenden vanuit het ministerie. Het is belangrijk om met elkaar ook oog te hebben voor de vraag: wanneer geef je een boodschap ter kennisname en wanneer wil je er een inhoudelijk gesprek over hebben. De eerdere duiding van de minister 'we werken op een later moment samen nog een aantal dingen verder uit', wordt nu niet altijd zo ervaren. Nu wordt het soms ervaren als 'ze gaan er mee verder en daar moeten we het mee doen'. Tot slot wordt dit Bestuurlijk Overleg zeer gewaardeerd, maar had wellicht ook voor publicatie van de ontwerp-Luchtvaartnota kunnen plaatsvinden.

Provincie Utrecht

De heer Van Muilekom is vandaag verhinderd. Ambtelijk wordt aangegeven dat de provincie zich aansluit bij eerdere reacties.

Provincie Zuid-Holland

Mevrouw De Zoete sluit zich aan bij wat gezegd is door mevrouw Van der Wal. Er komt ook een zienswijze vanuit de provincie Zuid-Holland. Dat gaat onder andere over op het banenstelsel van Schiphol. De provincie vindt het onwenselijk als het banenstelsel wordt uitgebreid, want dat is ongunstig voor haar inwoners. De provincie heeft grote zorgen over de aangekondigde knip tussen maatschappelijk en commercieel verkeer op Rotterdam the Hague Airport. Dat kan leiden tot beperking van het maatschappelijke verkeer en dat wil niemand. Of het kan leiden tot een toename van de geluidsruimte en dat past niet in de minder hinder gedachte. De provincie wil hier graag over meedenken. Tot slot sluiten de omgevingsvisie van Zuid-Holland en de ontwerp-Luchtvaartnota nu niet goed op elkaar aan en de provincie voorziet een groot probleem als het gaat om bouwen.

3. Stand van zaken Luchtruimherziening

licht de stand van zaken van de Luchtruimherziening kort toe. Het programma werkt toe naar een concept-Voorkeursbeslissing in het najaar. Die is iets vertraagd, waar de provincies over zijn geïnformeerd. Het programma is tevens bezig met het inplannen van een ronde langs alle provincies om de stand van zaken te bespreken. Daarnaast wordt er voor het zomerreces een voortgangsbrief naar de Tweede Kamer gestuurd.

Staatssecretaris Visser van Defensie benadrukt dat de Luchtvaartnota alleen over civiele luchtvaart gaat. De Luchtruimherziening heeft betrekking op zowel het civiele als militaire luchtruim. Zoals aangegeven wordt vanuit het programma Luchtruimherziening een ronde langs alle gedeputeerden voorbereid. Op 29 juni is er een gezamenlijk (ambtelijk) overleg met de drie noordelijke provincies (Friesland, Drenthe en Groningen), na de zomer volgt een gezamenlijk overleg met de drie gedeputeerden.

licht kort de drie sporen van de herziening toe:

Bestuurskern
DG Luchtvaart en Maritieme
Zaken
Programmabureau

Datum
24 juni 2020

1. *Spoor 1*: aanpakken 'laagvliegroutes' Lelystad': belofte is dat dat uiterlijk in de winter van 2012/2022 is aangepakt. De verwachting is dat het al eind 2021 gerealiseerd is.

2. *Spoor 2*: nieuwe hoofdstructuur van het Nederlandse luchtruim: dat is een ingewikkelde opgave. Het is complex om daarin alle civiel en militaire wensen te verenigen, ook gezien de omvang van het Nederlandse luchtruim. Dat betekent dat er naar grensoverschrijdende oplossingen met Duitsland moet worden gekeken en dat vraagt meer tijd. Beide bewindspersonen willen daar afspraken over maken met hun Duitse counterparts en dat wordt nu ambtelijk voorbereid. In de concept-Voorkeursbeslissing wordt aangegeven wat in de verschillende jaren op dat gebied kan worden gerealiseerd (2023 en de jaren erna).

3. *Spoor 3*: betreft de ontwikkeling van varianten (gepubliceerd in Notitie Reikwijdte en Detailniveau vorig jaar). Er is een globale effectbeoordeling gedaan van alle bouwstenen in de varianten. Op basis daarvan wordt toegewerkt naar een concept-Voorkeursvariant.

Naar aanleiding van eerder ingebrachte punten ten aanzien van regionale luchthavens, wil de heer [REDACTED] benadrukken dat de luchtruimherziening rekening houdt met de bestaande regionale luchthavens en daarmee dus ook met het gebruik van Groningen Airport Eelde.

De heer Van den Akker (provincie Limburg) vraagt zich af of het mogelijk is om de problematiek van het luchtruim boven Zuid-Limburg voor 2023 te regelen. De heer [REDACTED] stelt voor om dit te bespreken tijdens het bijpraatoverleg dat gepland staat met de provincie Limburg op 30 juni a.s.

5. Rondvraag en afsluiting

Bij de rondvraag bedankt de heer Hoogland (provincie Friesland) staatsecretaris Visser voor haar besluit om de laagvliegroute 10A op te heffen.

De minister dankt tot slot alle aanwezigen voor hun eerste reactie op de ontwerp-Luchtvaartnota en de korte gedachtenuitwisseling over de luchtruimherziening. Daarna sluit zij de vergadering af.

Bestuurskern
DG Luchtvaart en Maritieme
Zaken
Programmabureau

Datum
24 juni 2020

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

Bestuurlijk Overleg Luchtvaart

17 juni 2020

Agenda

1. Opening en mededelingen

- Vaststellen verslag BO 18 november 2019

2. Ontwerp-Luchtvaartnota

- Korte toelichting huidige stand van zaken en vervolg proces Luchtvaartnota.
- Ronde langs de gedeputeerden met de gelegenheid vragen te stellen of aandachtspunten aan te geven m.b.t. de ontwerp-Luchtvaartnota.
- Gezamenlijke vooruitblik hoe de samenwerking tussen het Rijk en de provincies de komende periode verder vorm kan krijgen m.b.t. het uitwerken van de ambities uit de Luchtvaartnota.

3. Luchtruimherziening

- Tijdens een korte presentatie licht de stand van zaken van de Luchtruimherziening toe.

4. Rondvraag en afsluiting

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

Verantwoord vliegen naar 2050

Ontwerp-Luchtvaartnota 2020-2050

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

Ontwerp-Luchtvaartnota 2020-2050

Verantwoord vliegen naar 2050

Tijdlijn Luchtvaartnota

De Ontwerp-Luchtvaartnota 2020 – 2050 zet een nieuwe koers voor de Nederlandse luchtvaart

Met de Ontwerp-Luchtvaartnota geeft de Rijksoverheid **richting aan de luchtvaart** in Nederland: de sector innoveert, de overheid stelt en biedt de juiste voorwaarden.

De **belangen van de inwoners van ons land staan voorop**: veiligheid, goede verbindingen met belangrijke bestemmingen, schone lucht, minder geluidsoverlast, minder fijnstof, stikstof en CO₂. Hoeveel er gevlogen kan en mag worden, wordt door deze voorwaarden bepaald.

De Rijksoverheid **voert de regie** over de ontwikkeling van de Nederlandse luchtvaart en zorgt dat iedereen kan meepraten.

Vier publieke belangen centraal

Uitvoeringsagenda en vervolg samenwerking

- › Uitvoeringsagenda op hoofdlijnen najaar 2020.
- › Adaptieve aanpak met heldere doelen voor 2050 met een concrete aanpak voor de komende 5-10 jaar.
- › goed monitoringsprogramma opzetten om tussentijds en na de periode van 5-10 jaar beleidsaanpassingen te doen in de richting van de doelen in 2050.

Vervolg samenwerking Rijk en provincies:

- Volgend (ambtelijk) overleg over eerste versie van de uitvoeringsagenda van de Luchtvaartnota

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

Luchtruimherziening

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

Ministerie van Defensie

Koninklijke Luchtmacht

Luchtruimherziening

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

